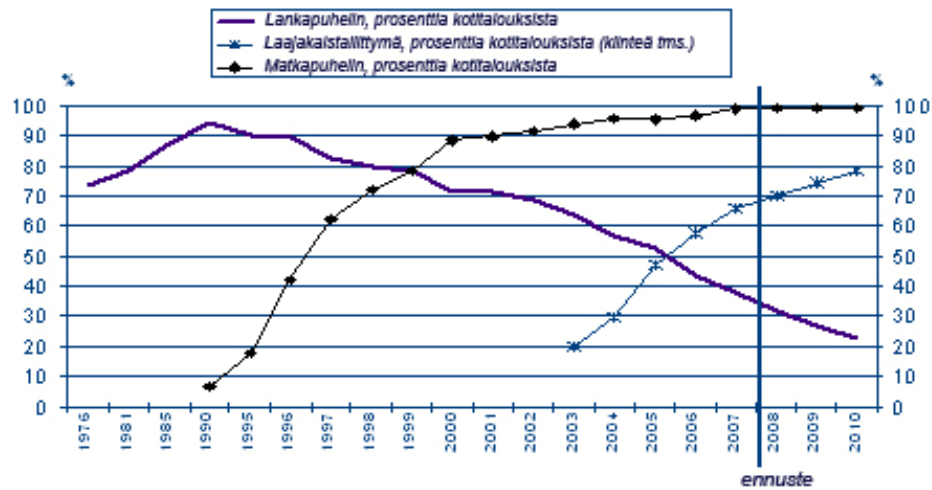

Kansanpuhelin – lankapuhelimesta kännykkään

*Lankapuhelimien, matkapuhelimien
ja laajakaistaliittymien yleisyys kotitalouksissa*

LVM/77.7.0.2007

Tekijä Kansliapäällikkö Harri Pursiainen		Julkaisun laji Selvitys	
		Toimeksiantaja Viestintäministeri Suvi Lindén	
		Toimielimen asettamispäivämäärä 24.8.2007	
Julkaisun nimi Kansanpuhelin – lankapuhelimesta kännykkään			
Tiivistelmä Viestintäministeri Suvi Lindénin toimeksiannon mukaisesti selvityksessä on tarkasteltu kiinteän puhelinverkon maksukehityksen ja palveluiden saatavuuden vaikutuksia kansalaisille tarjottuihin sähköisen viestinnän palveluihin. Taustalla on huoli siitä, miten telepalveluiden peruspalvelut ja laajakaistapalvelut turvataan kansalaisille, jos kiinteän puhelinverkon hintoja nostetaan huomattavasti tai sen palvelut lopetetaan. Viestintäpolitiikassa tulee varautua siihen, että lankapuhelinpalveluiden hinta nousee edelleen tuntuvas- ti tai palvelut voidaan jopa kokonaan lopettaa joiltakin asiakkailta. Selvitys sisältää viestintäpoliittiset ehdotukset toimenpiteiksi, joilla varmistetaan telepalveluiden palve- lutaso ja kohtuulliset hinnat koko maassa, jos teleyrityksen omat toimet ja Viestintäviraston sääntelytyö eivät johda riittävän hyvään tulokseen. Tärkeimmät toimet ovat: - hintojen kohtuullisuuden varmistaminen siten, että Viestintävirasto seuraa yleispalveluvollisten teleyritysten hinnoittelua ja sääntelee tarvittaessa näiden vähittäishintoja, - yleispalvelusääntelyn vaikutusten arviointi siten, että Viestintävirasto antaa 29.2.2008 mennessä lii- kenne- ja viestintäministeriölle selvityksen yleispalvelusäännösten soveltamisesta ja sääntelyn vaiku- tuksesta palvelujen saatavuuteen, käytettävyyteen ja hintaan sekä lisäksi - palvelutason varmistaminen liikenne- ja viestintäministeriön arvioitua 30.4.2008 telepalveluiden pal- velutasoa ja hinnoittelua Viestintäviraston selvityksen ja teleyritysten suunnitelmien ja sitoumusten pe- rusteella. Lähtökohtana selvityksessä on, että ennen kuin lankapuhelinpalvelun tarjonta yhdellekään asiakkaalle lopetetaan, tälle tarjotaan korvaavia matkapuhelin- ja laajakaistapalveluita, jotka täyttävät selvityksessä esitetyt 12 ehtoa.			
Avainsanat (asiasanat) telepalvelut, yleispalvelu, hinnoittelu			
Muut tiedot Yhteyshenkilö/LVM: Harri Pursiainen			
Sarjan nimi ja numero Liikenne- ja viestintäministeriön julkaisuja 70/2007		ISSN 1457-7488 (painotuote) 1795-4045 (verkkajulkaisu)	ISBN 978-952-201-968-4 (painotuote) 978-952-201-969-1 (verkkajulkaisu)
Sivumäärä (painotuote) 36	Kieli suomi	Hinta	Luottamuksellisuus julkinen
Jakaja Liikenne- ja viestintäministeriö		Kustantaja Liikenne- ja viestintäministeriö	

Författare Kanslichef Harri Pursiainen	Typ av publikation Utredning		
	Uppdragsgivare Kommunikationsminister Suvi Lindén		
	Datum då organet tillsattes 24.8.2007		
Publikation Folktelefonen – från fasta anslutningar till mobiltelefoni			
Referat <p>Kommunikationsminister Suvi Lindén gav utredningspersonen i uppdrag att granska vilken effekt prisutvecklingen och tillgången till tjänster i det fasta telefontätet har på utbudet av elektroniska kommunikationstjänster. I bakgrunden finns en oro för hur medborgarnas tillgång till grundläggande teletjänster och bredbandstjänster kan tryggas, om priserna på tjänsterna i det fasta telefontätet höjs markant eller om tjänsterna rentav dras in.</p> <p>Kommunikationspolitiken måste bygga på ett antagande om att priset på tjänsterna i det fasta telefontätet fortsätter att stiga avsevärt och på att vissa kunder inte längre kommer att ha tillgång till dessa tjänster.</p> <p>Utredningen innehåller kommunikationspolitiska förslag till åtgärder för att säkra tillgången till högklassiga och rimligt prissatta teletjänster i hela landet. De föreslagna åtgärderna kan tillgripas om teleföretagens egna åtgärder och Kommunikationsverkets regleringsarbete inte leder till ett tillräckligt gott resultat.</p> <p>De viktigaste åtgärderna är</p> <ul style="list-style-type: none">– att säkerställa rimliga priser genom att Kommunikationsverket följer upp hur de teleföretag som är skyldiga att tillhandahålla samhällsomfattande tjänster prissätter sina tjänster och att verket vid behov reglerar konsumentpriserna,– att utvärdera effekterna av regleringen av de samhällsomfattande tjänsterna genom att Kommunikationsverket före den 29.2.2008 lämnar kommunikationsministeriet en redogörelse för tillämpningen av bestämmelserna om samhällsomfattande tjänster och effekterna av regleringen på tillgängligheten och användbarheten av tjänsterna och priset på dem– att säkerställa servicenivån efter det att kommunikationsministeriet den 30.4.2008 har utvärderat teletjänsternas servicenivå och prissättningen av dem utifrån uppgifter inhämtade av Kommunikationsverket samt teleföretagens planer och förbindelser. <p>Utredningen utgår från att innan en enda tjänst i det fasta telefontätet dras in, ska de kunder som berörs av indragningen erbjudas sådana ersättande mobil- och bredbandstjänster som fyller de tolv villkor som ställs i utredningen.</p>			
Nyckelord teletjänster, samhällsomfattande tjänster, prissättning			
Övriga uppgifter Kontaktperson vid ministeriet är Harri Pursiainen.			
Seriens namn och nummer Kommunikationsministeriets publikationer 70/2007		ISSN 1457-7488 (trycksak) 1795-4045 (nätpublikation)	ISBN 978-952-201-968-4 (trycksak) 978-952-201-969-1 (nätpublikation)
Sidoantal (trycksak) 36	Språk finska	Pris	Sekretessgrad offentlig
Distribution Kommunikationsministeriet		Förlag Kommunikationsministeriet	

Author Mr Harri Pursiainen, Permanent Secretary,	Type of publication Report		
Ministry of Transport and Communications	Assigned by Ms Suvi Lindén, Minister of Communications		
	Date when body appointed 24 August 2007		
Name of the publication A phone for everyone – from fixed to mobile services			
Abstract <p>Ms Suvi Lindén, Minister of Communications of Finland, commissioned this study to examine how prices and availability of the fixed telephone network affect the overall provision of electronic services. The underlying cause is the concern of how to ensure that everyone is provided with basic telecommunications and broadband services if the fixed network prices increase substantially or the services are shut down.</p> <p>The communications policy should prepare for a significant increase in the prices of fixed telephone services or, in the case of some customers, even for a shutdown of services.</p> <p>The report includes suggestions for measures in communications policy that would ensure a high level and reasonable prices in telecommunications services throughout the country if steps by the telecom operators or the regulatory work by the Finnish Communications Regulatory Authority (FICORA) will not be sufficient.</p> <p>The key measures would be:</p> <ul style="list-style-type: none">- To ensure reasonable prices so that FICORA follows the pricing policy of the universal service telecom operators and, when necessary, regulates their retail prices.- To review the effects of universal service regulation in such a manner that FICORA reports to the Ministry of Transport and Communications by 29 February 2008 on the application of the universal service provisions and on the effects of the regulation on availability, usability and price of the services.- To ensure the service level after the Ministry has reviewed the telecom service level and pricing by 30 April 2008 on the basis of FICORA's studies and the telecom operators' plans and commitments. <p>The starting point of the study is that before any customer's access to fixed telephone services is terminated he or she is offered corresponding mobile or broadband services that meet the 12 requirements referred to in the report.</p>			
Keywords telecom services, universal service, pricing			
Miscellaneous Contact person at the Ministry: Mr Harri Pursiainen			
Serial name and number Publications of the Ministry of Transport and Communications 70/2007	ISSN 1457-7488 (printed version) 1795-4045 (electronic version)	ISBN 978-952-201-968-4 (printed version) 978-952-201-969-1 (electronic version)	
Pages, total (printed version) 36	Language Finnish	Price	Confidence status Public
Distributed and published by Ministry of Transport and Communications			

JOHDANTO

Ensimmäiset lankapuhelimet otettiin Suomessa käyttöön vuonna 1882. Lankapuhelin oli yli sata vuotta Suomen tärkein telepalvelu. Se on ollut saatavilla kaikkialla ja tarjonnut kuluttajalle tietoliikenteen peruspalvelut. Lankapuhelin on ollut joka kodin perushyödyke – hyvällä syyllä sitä on voinut kutsua kansanpuhelimeksi.

Puhepalveluiden painopiste on 1980-luvun lopulta alkaen siirtynyt matkaviestintään. Runsaassa vuosikymmenessä suomalaiset ovat vaihtaneet lankapuhelimensa kännykkään. Kännykästä on kasvanut uusi vahva kansanpuhelin.

Viestintäministeri Suvi Lindén antoi minulle 24.8.2007 tehtäväksi selvittää kiinteän puhelinverkon maksukehityksen ja palveluiden saatavuuden vaikutuksia sekä tehdä ehdotus tarpeellisiksi viestintäpoliittisiksi toimenpiteiksi. Toimeksiannon taustalla on huoli siitä, miten peruspalvelut ja laajakaistapalvelut turvataan kansalaisille, jos kiinteän puhelinverkon hintoja nostetaan huomattavasti tai sen palvelut suorastaan lopetetaan.

Työni kuluessa olen kuullut Viestintävirastoa sekä telepalveluiden tarjoajista TeliaSonera Finland Oyj:tä, Elisa Oyj:tä, Finnet Liitto ry:tä, Finnet Oyj:tä ja Digita Oyj:tä. Käyttäjien edustajana olen kuullut kuluttajavirastoa, minkä lisäksi pyysin asiaa koskevia tietoja liikenne- ja viestintäministeriön esteettömyystyöryhmältä, jossa ovat edustettuina FiCom ry, Viestintävirasto, Kuluttajavirasto, Kuulonhuoltoliitto, Kehitysvammaliitto, Kuurojen liitto, Nokia Oyj, Näkövammaisten keskusliitto, Stakes ja sosiaali- ja terveysministeriö.

Olen selvittänyt teleyritysten liiketoimintasuunnitelmia ja toimeksiannon mukaisesti arvioinut, mitä vaatimuksia teleyrityksille tulisi asettaa, jotta suomalaiset voisivat myös jatkossa saada nykyaikaisia viestintäpalveluita kohtuullisella hinnalla ja asuinpaikasta riippumatta. Arvioinnin pohjaksi olen tarkastellut erityisesti yleispalvelu- ja toimilupasäännösten mahdollisuuksia. Käyttämäni tilastot ovat esitystäni havainnollistavia poimintoja, ja sellaisenaan kukin niistä kuvaa todellisuutta vain osittain. Tiedossani on ollut Viestintävirastossa vireillä oleva työ uusien yleispalvelu- ja käytettävyysselvointeiden määrittämiseksi.

Arviointini olen päättänyt muutamaaan viestintäpoliittiseen ehdotukseen, joilla varmistettaisiin viestintäpalveluiden taso muuttuvissakin oloissa.

Saatuani nyt työni päätökseen luovutan raporttini kunnioittavasti viestintäministerille.

Helsingissä 14 päivänä joulukuuta 2007

Kansliapäällikkö

Harri Pursiainen

SISÄLLYS

JOHDANTO

VIESTINTÄMARKKINAT JA LAINSÄÄDÄNTÖ	3
Yleispalvelun sääntely	3
Teletoimintailmoitus ja toimiluvanvarainen teletoiminta	5
Viestintäviraston määräykset ja päätökset	6
VIESTINTÄPALVELUIDEN SAATAVUUS.....	7
VIESTINTÄPALVELUJEN LAATU JA KÄYTETTÄVYYS	9
Laatu	9
Käytettävyys	10
Tehonsyöttö.....	11
Erityisryhmät.....	11
VIESTINTÄPALVELUIDEN HINNOITTELU	14
Lankapuhelujen hinnat.....	14
Eräät lankapuhelimen hinnankorotukset.....	15
Kännykkäpuhelujen hinnat	16
Laajakaistan hinnat	17
Hintoja koskeva sääntely	18
JOHTOPÄÄTÖKSET JA VIESTINTÄPOLIITTISET EHDOTUKSET	20
Viestintäpolitiikalla ohjattava palvelutasoa, ei tekniikka.....	20
Viranomaisten toimivalta.....	21
Lisävelvoitteiden kustannukset.....	21
Viestintäpoliittiset ehdotukset.....	22

VIESTINTÄMARKKINAT JA LAINSÄÄDÄNTÖ

Telepalveluita tarjotaan Suomessa kaupallisesti markkinoilla. Yleispalvelun sääntely varmistaa peruspuhelinpalvelujen tarjonnan viestintämarkkinoilla käyttäjien sijainnista riippumatta.

Teleyritys, jonka Viestintävirasto nimeää puhelinpalveluissa yleispalvelun tarjoajaksi, on velvollinen tarjoamaan maantieteellisestä paikasta riippumatta kohtuullisella hinnalla liittymän yleiseen viestintäverkkoon käyttäjän vakinaisessa asuin- tai sijaintipaikassa.

Yleispalveluvelvoite on teknologianeutraali. Käyttäjälle tarjottu liittymä voi olla kiinteä tai langaton, kunhan se toimii moitteettomasti.

Vuonna 2003 voimaan tullut viestintämarkkinalaki (393/2003) on tärkein viestintälakimme. Se kattaa kiinteän puhelinverkon (jäljempänä *lankapuhelinverkon*) ja matkapuhelinverkon sekä niissä tarjotut palvelut. Myös laajakaistapalvelut kuuluvat lain soveltamisalaan.

Viestintämarkkinalailla on pantu Suomessa voimaan Euroopan unionin teletointa koskevat direktiivit ja päätökset. Tämän selvityksen kannalta keskeisin niistä on yleispalveludirektiivi, joka pyrkii varmistamaan peruspuhelinpalveluiden tarjonnan.

Yhteisölainsäädännön mukaan yleispalveluiden tulee olla unionissa kaikkien käyttäjien saatavilla kohtuulliseen hintaan ja laadultaan tietyn tasoisena. Liittymän tekniikkaa direktiivi ei rajoita, vaan palvelun tarjonnan pitää olla mahdollista yhtä hyvin johtimien kuin langattomankin tekniikan avulla. Liittymän tulee olla sellainen, että sen välityksellä pystyy käyttämään tavanomaisia puhelinpalveluita ja internet-yhteyttä, joka nopeudeltaan vastaa väestön enemmistön käytössä olevia internet-yhteyksiä.

Viestintämarkkinalain tavoitteena on edistää palvelujen tarjontaa ja käyttöä viestintäverkoissa sekä varmistaa, että viestintäverkkoja ja viestintäpalveluita on kohtuullisin ehdoin kaikkien teleyritysten ja käyttäjien saatavilla koko maassa. Lain tavoitteena on lisäksi huolehtia siitä, että Suomessa saatavilla olevat mahdollisuudet televiestintään ovat käyttäjien kohtuullisten tarpeiden mukaisia, keskenään kilpailevia, teknisesti kehittyneitä, laadultaan hyviä, toimintavarmoja ja turvallisia sekä hinnaltaan edullisia.

Yleispalvelun sääntely

Viestintämarkkinalain mukaan viestintäpalvelu on toimintaa, jossa palveluyritys siirtää, jakelee tai pitää tarjolla viestejä verkossa. Palveluita tarjotaan kaupallisilla viestintämarkkinoilla. Niiden saatavuus turvataan kuitenkin viime kädessä sääntelytoimilla. Tässä yhteydessä keskeinen on *yleispalvelun* käsite. Yleispalvelulla tarkoitetaan puhelinpalveluiden tarjontaa tietyssä sijaintipaikassa sekä numerotiedotuspalvelun ja puhelinluettelopalvelun tarjontaa. Yleispalvelusääntelyn tarkoituksena on varmistaa peruspalveluiden tarjonta viestintämarkkinoilla käyttäjien maantieteellisestä sijainnista riippumatta silloinkin, kun palveluita ei ole kaupallisesti saatavilla. Viestintäpalve-

lun toteuttamisen arvoketju jakaantuu verkko- ja palveluyrityksen kesken, jotka molemmat voidaan direktiivin mukaisesti velvoittaa yleispalvelun tarjoamiseen.

Aikaisemmin yleispalveluun kuului liittymä lankapuhelinverkkoon. Viestintämarkkinain yleispalvelusääntelyä uudistettiin 15.2.2007 voimaan tulleella viestintämarkkinain muutoksella (70/2007). Yleispalvelun käsite muuttui entistä teknologianeutraalimmaksi. Sitä ei enää sidota lankapuhelinverkkoon, vaan yleispalvelua voidaan tarjota minkä tahansa viestintäverkon välityksellä. Muutoksella ei ollut tarkoitus vaikuttaa merkittävästi käyttäjän asemaan, koska hänellä on edelleen oikeus samoihin peruspalveluihin kuin ennenkin.

Samassa yhteydessä uudistettiin myös menettely, jolla yleispalveluyritykset nimetään. Vanhan lain mukaan teleyrityksen yleispalveluvelvoite seurasi suoraan siitä, että Viestintävirasto oli määrännyt teleyritykselle *huomattavan markkinavoiman* aseman. Teleyritys, jolla on huomattava markkinavoima, on tiukemman sääntelyn kohteena kuin muut teleyritykset. Jos teleyrityksellä on huomattava markkinavoima kiinteässä puhelinverkossa tietyllä toimialueella, se oli vanhan lain mukaan näiden ankarampien velvollisuuksien lisäksi velvollinen myös tarjoamaan toimialueellaan yleispalvelua. Se tarkoitti velvollisuutta tarjota kohtuullisella hinnalla liittymiä lankapuhelinverkkoon kaikkien ko. alueen käyttäjien vakinaisissa asuin- tai sijaintipaikoissa.

Uudella lailla siis katkaistiin kytkentä huomattavan markkinavoiman ja yleispalveluvelvollisuuden. Jatkossa Viestintävirasto päättää yleispalveluyritysten nimeämisestä erikseen. Viestintäviraston on lain nojalla nimettävä yksi tai useampi teleyritys yleispalveluyritykseksi, jos se on välttämätöntä yleispalvelun tarjonnan takaamiseksi tietyllä maantieteellisellä alueella. Yleispalveluyritys ei välttämättä ole huomattavan markkinavoiman yritys, vaan jokaisella Viestintäviraston vaatimukset täyttävällä teleyrityksellä on mahdollisuus tulla nimetyksi yleispalveluyritykseksi.

Yleispalvelun tarjoajaksi nimetty teleyritys on velvollinen tarjoamaan käyttäjille näiden sijainnista riippumatta kohtuullisella hinnalla liittymiä yleiseen viestintäverkkoon kuluttajan vakinaisessa asuinpaikassa ja vastaavasti yrityksen sijaintipaikassa. Liittymän tekniikkaa ei ole rajoitettu, mutta sen tulee olla sellainen, että sillä voidaan soittaa hätäpuheluita, soittaa ja vastaanottaa kotimaan ja ulkomaan puheluita sekä käyttää muita tavanomaisia puhelinpalveluita. Vaatimusten on siis täytyttävä myös silloin kun yleisiä puhelinpalveluita tarjotaan matkaviestinverkon välityksellä. Lisäksi liittymän tulee aina toimia moitteettomasti.

Eduskunnan liikenne- ja viestintävaliokunta on todennut (LiVM 32/2006 vp.), että puhelinliittymä on turvattava kiinteällä liittymällä niillä paikkakunnilla, jolla matkaviestinverkolla ei pystytä turvaamaan esimerkiksi häiriöttömiä hätäpuheluita. Ellei tarjottavaa matkaviestinverkon liittymää saada toimimaan kiinteää linjaa vastaavalla luotettavuudella, sitä ei valiokunnankaan mielestä voida pitää hyväksyttävänä vaihtoehtona.

Käsitykseni mukaan lainsäädäntö tarkoittaa paitsi tällaista toiminnan luotettavuuden turvaamista myös muun muassa sitä, että palvelut ovat kansalaisten käytettävissä myös rakennuksen sisätiloissa ja niiden tekninen laatu ja toimintavarmuus ovat muutoinkin sellaiset, että lankapuhelimessa kansalaisille taattu laatu säilyy.

Liittymän moitteeton toiminta tutkitaan viime kädessä Viestintäviraston jälkivalvonnassa.

Teletointailmoitus ja toimiluvanvarainen teletointa

Yleisen teletointinnan harjoittamisesta on ennen sen aloittamista tehtävä teletointailmoitus. Varsinainen palveluntarjonta loppukäyttäjille kuten esimerkiksi puhelinliittymien tai laajakaistaliittymien tarjonta on ilmoituksenvaraista yleistä teletointia.

Radiotaajuuksien käyttöön perustuva verkkopalvelun tarjonta matkaviestinverkossa, jossa harjoitetaan yleistä teletointia, edellyttää valtioneuvoston myöntämää toimilupaa. Toimilupa on siis tarpeen verkon rakentamiseen ja sen tarjontaan telepalveluyrityksille. Toimilupa on määräaikainen ja se voidaan myöntää enintään 20 vuodeksi. Toimiluvassa on määriteltävä teleyrityksen maantieteellinen toimialue. Lisäksi toimilupa voidaan liittää ehtoja, jotka koskevat viestintäverkkojen teknisiä ominaisuuksia tai taajuuksien tehokasta käyttöä. Lain esitöissä on esimerkkinä mainittu ehdot, joissa edellytetään toiminnan aloittamista tiettyyn päivämäärään mennessä tai ehdot, joissa verkoilta edellytetään tiettyä maantieteellistä peittoa.

Laissa säädetään viestintäverkon ja viestintäpalvelun laatuvaatimuksista. Televiestintän teknisen laadun on oltava hyvää. Verkkojen ja palvelujen tulee muun muassa kestää normaalit odotettavissa olevat ilmastolliset, mekaaniset ja sähkömagneettiset ja muut ulkoiset häiriöt. Pääsy hätäpalveluihin on turvattava myös verkon häiriötilanteissa mahdollisimman luotettavasti. Lisäksi laissa on lueteltu koko joukko muita viestintäverkkojen ja viestintäpalvelujen suunnittelussa, rakentamisessa ja ylläpidossa huomioon otettavia seikkoja. Toimiluvissa voidaan antaa tarkempia määräyksiä näistä vaatimuksista.

Nykyisin toimiluvissa on niukalti ehtoja palvelun laadusta. Kun kännykästä on kehittynyt kansanpuhelin, ehtojen täsmentäminen saattaa olla tarpeellista, jotta tätäkin keinoa käyttäen kansalaisten peruspalvelut voidaan varmistaa.

Toimilupaa voidaan muuttaa toimiluvan voimassa ollessa toimiluvanhaltijan suostumuksella ja muutoinkin, jos se on välttämätöntä teknisestä kehityksestä tai luvanvaraisen toiminnan toimintaedellytysten olennaisen muutoksen vuoksi. Toimiluvan haltijalle sekä teleyrityksiä ja käyttäjiä edustaville tahoille on varattava tilaisuus esittää käsityksensä toimilupaehtojen muuttamisesta.

Käsitykseni mukaan toimiluvan muuttamiseen johtavana teknisen kehityksen ilmiönä voidaan pitää sitä, että lankapuhelinpalveluiden saatavuus jossakin osassa maata lakkaa. Niin ollen toimilupien muuttaminen olisi tällaisessa tilanteessa mahdollista ilman luvanhaltijan suostumustakin.

Viestintäviraston määräykset ja päätökset

Viestintävirasto voi antaa viestintäverkkojen ja viestintäpalvelujen laatuvaatimuksia ja yhteensopivuutta koskevia määräyksiä. Määräykset voivat koskea muun muassa viestintäverkon rakennetta, viestintäverkon ja viestintäpalvelun suorituskykyä, viestintäverkon turvallisuutta ja häiriöttömyyttä sekä muita laissa lueteltuihin verrattavia vaatimuksia.

Viestintävirasto on antanut useita tällaisia määräyksiä, muun muassa määräykset viestintäverkkojen ja -palvelujen suorituskyvystä sekä viestintäverkon sähköisestä suojaamisesta. Viestintävirasto on lisäksi antanut määräyksen viestintäverkon tehonsyötöstä. Tämä määräys sisältää esimerkiksi matkaviestinverkon tukiasemien voimалаitejärjestelmälle asetettavat vaatimukset. Viestintävirastossa on vireillä määräyksen päivitys.

Lain mukaan Viestintäviraston on päätöksellään määrättävä teleyritys huomattavan markkinavoiman yritykseksi, jos sillä viraston tekemän markkina-analyysin perusteella havaitaan olevan tietyillä markkinoilla yksin tai yhdessä muiden kanssa sellaista taloudellista vaikutusvaltaa, jonka turvin se voi toimia huomattavassa määrin riippumattomana kilpailijoista, kuluttajista tai muista käyttäjistä.

Viestintävirasto on vuonna 2004 nimennyt 42 teleyritystä huomattavan markkinavoiman yrityksiksi kiinteässä puhelinverkossa. Esimerkkinä voidaan mainita päätökset, jotka on annettu huomattavasta markkinavoimasta kotitalousasiakkaiden kiinteään puhelinverkkoon pääsyn markkinoilla. Markkinaan kuuluvat tuotteet ovat kotitalousasiakkaille lankapuhelinverkossa tarjotut puhelinliittymät, mm. analogiset liittymät ja ISDN-liittymät.

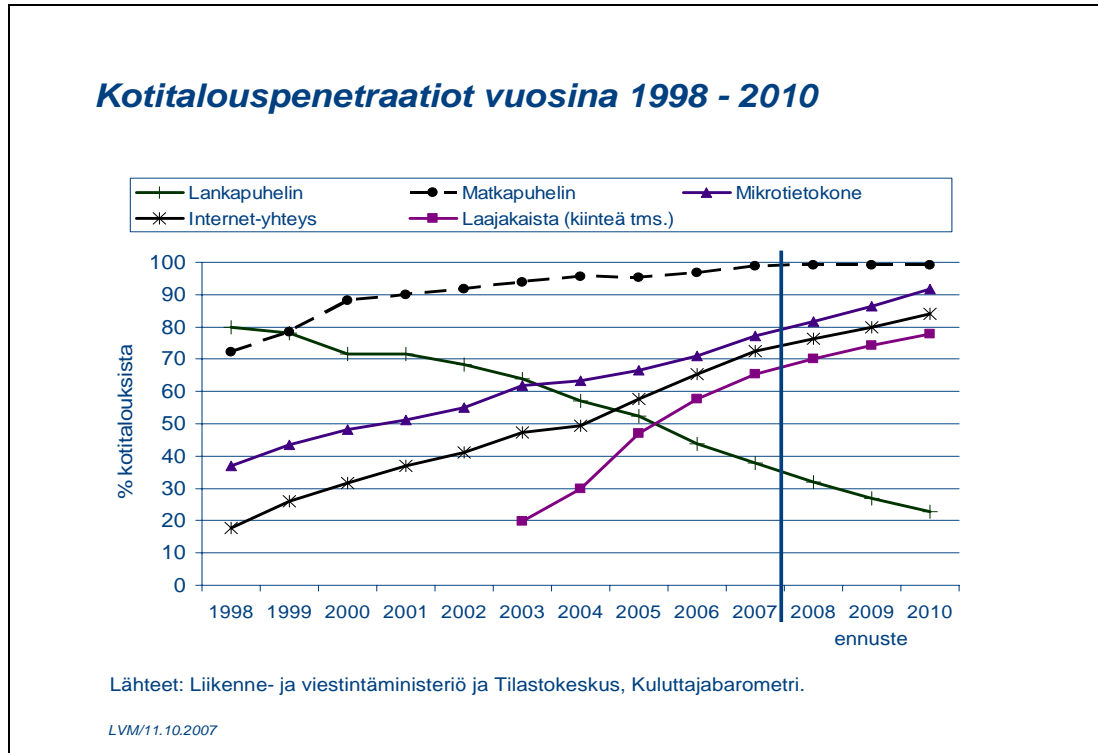
Viestintävirasto on määrännyt toimialueellaan käytännössä ainoana yrityksenä kotitalousasiakkaille lankapuhelinpalveluita tarjoavan yrityksen huomattavan markkinavoiman yritykseksi kyseisellä markkinalla. Huomattavan markkinavoiman yritykseksi nimeämisen jälkeen Viestintävirasto asettaa yrityksille kilpailun esteiden poistamiseksi tai kilpailun edistämiseksi tarvittavat laissa erikseen todetut velvoitteet.

Viestintämarkkinalain viimeisimmän muutoksen voimaan tullessa vanhaan lakiin perustuvat teleyritysten oikeudet ja velvollisuudet pysyvät edelleen voimassa, kunnes Viestintävirasto on ensimmäistä kertaa tehnyt uuden lain mukaisen arvion nimeämismenettelyn käyttöön otosta. Viestintävirastossa on valmisteilla uuden lain mukaiset päätökset yhden tai useamman teleyrityksen nimeämisestä yleispalveluyritykseksi. Viraston arvioiden mukaan päätökset olisivat valmiita annettaviksi vuoden 2007 lopulla.

Katson, että Viestintävirastolla on voimassa olevan lain nojalla varsin laaja toimivalta antaa normeja, joilla puhelinpalveluiden palvelutaso voidaan määrittää kohtuulliseksi siinäkin tilanteessa, että lankapuhelinpalveluita ei olisi saatavilla koko maassa.

VIESTINTÄPALVELUIDEN SAATAVUUS

Kuvio 1: Eri viestintämuotojen yleisyys kotitalouksissa vuosina 1998–2010

Viestintämarkkinalain tavoitteena on varmistaa, että viestintäverkkoja ja viestintäpalveluita on kohtuullisin ehdoin saatavilla koko maassa. Erityisesti palvelujen alueellinen saatavuus on tärkeä viestintäpoliittinen tavoite. Palveluiden tulisi vastata käyttäjien tarpeita myös teknisesti kaikilla alueilla. Käyttäjän lakiin perustuva oikeus liittyä rajoittuu kuitenkin ainoastaan henkilön tai yrityksen vakinaiseen *asuin- tai sijaintipaikkaan*. Niin ollen viestintälainsäädäntö ei anna kuluttajalle oikeutta saada tai pitää liittymää esimerkiksi kesäasunnolla.

Lankapuhelin oli pitkään yleisin puheviestintään käytetty väline. Lankapuhelin oli mahdollista hankkia 1990-luvulla lähes jokaiseen kotiin ja ennätysvuonna 1990 yli 95 prosentilla kotitalouksista oli sellainen.

Matkapuhelimen yleistyessä lankapuhelin on vähitellen harvinaistunut kotitalouksissa. Nyt yli 96 prosentilla kotitalouksista on käytössään yksi tai useampia matkapuhelimia, kun lankapuhelimia on enää alle 40 prosentissa kodeista. Lankapuhelimen yleisyys kotitalouksissa on laskenut paljon nopeammin kuin muissa kehittyneissä maissa. Kehitys jatkunee suunnilleen samanlaisena jatkossakin. Silloin lankapuhelin olisi vuonna 2011 enää alle 20 prosentissa kotitalouksista.

Yli 60 prosentissa kotitalouksista on laajakaistayhteys. Lain mukaan käyttäjälle tarjottun liittymän on puhelinpalvelujen lisäksi mahdollistettava tarkoituksenmukainen *internetyhteys*. Tarkoituksenmukaista internetyhteyttä ei ole laissa määritelty. Käsit-

teen on tarkoitettu muuttuvan ajan myötä tekniikan ja tottumusten kehittyessä. Tarkoituksenmukaisella yhteydellä ei kuitenkaan tarkoiteta nopeinta saatavilla olevaa tekniikkaa, esimerkiksi nopeimpia laajakaistaliittymiä. Tässä yhteydessä sillä tarkoitetaan liittymää, jolla internetin peruspalvelut, kuten sähköposti ja internet-sivujen selailu, toimivat tyydyttävällä tavalla. Voimassa olevien säädösten määräysten nojalla yleispalveluun kuuluvaksi internetyhteydeksi riittää GSM-yhteys, mikä ei ole laajakaistayhteys yleisesti käytettyjen määritelmien mukaisesti (esim. EU:ssa 256 kbit/s).

Yli 96 prosenttia kotitalouksista on nykyisin kiinteän verkon (lankapuhelinverkko ja kaapelitelevisioverkko) laajakaistayhteyksien saatavuusalueella. On arvioitu, että 2 - 3 prosenttiin kotitalouksista laajakaista voidaan tarjota vain matkaviestimiä tai muita langattomia tekniikoita käyttäen. Langattomia tekniikoita voidaan käyttää myös laajakaistayhteyksien tarjontaan vapaa-ajan asunnoissa, joihin ei ole lankaverkkoyhteyttä.

VIESTINTÄPALVELUJEN LAATU JA KÄYTETTÄVYYS

Lain mukaan viestintäpalvelujen tulee olla laadultaan hyviä, toimintavarmoja ja turvallisia.

Käytettävyydellä tarkoitetaan sitä, että tiedot, järjestelmät ja palvelut ovat niihin oikeutettujen esteettä hyväksi käytettävissä.

Viime vuoden aikana miljoonaa liittymää kohti lankapuhelinverkossa oli 22 ja matkaviestinverkossa 28 merkittävää vikaa tai häiriötä.

Periaatteessa useimmat kiinteässä puhelinverkossa toimivat erityisryhmäpalvelut ovat mahdollisia myös matkaviestinverkossa.

Laatu

Viestintämarkkinalain tavoitteena on huolehtia, että saatavilla olevat mahdollisuudet televiestintään ovat laadultaan hyviä, toimintavarmoja ja turvallisia. Palvelun laatuun vaikuttavia seikkoja ovat esimerkiksi perusliittymän toimitusaika, vikojen määrä liittymälinjaa kohden, vian korjausaika sekä epäonnistuneiden puheluiden määrä. Palvelujen toimintavarmuuteen ja turvallisuuteen kuuluu se, että palvelut toimivat teknisesti *moitteettomasti*. Palvelujen turvallisuuteen kuuluvat lisäksi niiden *tietosuojan ja tietoturvan* taso. Teleyrityksen on lain nojalla huolehdittava palvelujensa tietoturvasta.

Viestintämarkkinalaissa on lueteltu laatuvaatimuksia, jotka on otettava huomioon yleisiä viestintäverkkoja ja viestintäpalveluja suunniteltaessa, rakennettaessa ja ylläpidettäessä. Laissa säädetään, että televiestinnän tulee olla tekniseltä laadultaan hyvää, käyttäjien tai muiden henkilöiden terveydelle tai omaisuudelle ei saa aiheutua vaaraa eivätkä verkot tai palvelut saa aiheuttaa kohtuuttomia sähkömagneettisia tai muita häiriöitä.

Viestintäpalveluiden laatuun kuuluu myös vaatimus siitä, että niillä voidaan turvata myös poikkeuksellisten käyttäjäryhmien kuten vammaisten ja muiden erityisryhmien tarpeet.

Palvelujen toimintavarmuus ja turvallisuus tulee taata mahdollisuuksien mukaan kaikissa olosuhteissa. Teleyrityksillä on velvollisuus varautua *poikkeusoloihin*. Teleyrityksen on valmiussuunnittelulla ja poikkeusoloihin varautumisella huolehdittava siitä, että sen toiminta jatkuu mahdollisimman häiriöttömästi myös valmiuslaissa (1080/1991) tarkoitetuissa poikkeusoloissa sekä normaaliolojen häiriötilanteissa. Tästä saattaa olla seurauksia myös sille, millä tekniikalla teleyritys palveluita tarjoaa.

Käytettävyys

Käytettävyydellä tarkoitetaan sitä, että tiedot, järjestelmät ja palvelut ovat tarvittaessa niihin oikeutettujen esteettä hyödynnettävissä. Viestintäverkkojen käytettävyys voivat vaikuttaa erilaiset vika- ja häiriötilanteet, kuten tekniset viat, tahallaan aiheutetut ongelmat kuten tietoturvahyökkäykset tai esimerkiksi sähkönjakelun katkokset. Palveluiden käytettävyys riippuu myös viestintäverkon teknisistä ominaisuuksista.

Kiinteässä puhelinverkossa oli merkittäviä vikoja ja häiriöitä 1.1.2006–30.9.2007 yhteensä 42 kertaa ja matkaviestinverkossa 161 kertaa. Matkaviestinverkoissa on siten ollut merkittäviä vikoja ja häiriöitä noin nelinkertainen määrä kiinteään puhelinverkkoon verrattuna. Tarkasteluun eivät sisälly vähämerkitykselliset viat kuten tapaukset, joissa yksittäinen kiinteän puhelinverkon keskitin tai yksittäinen matkaviestinverkon tukiasema ei toimi.

Lankapuhelinliittymiä oli vuoden 2006 lopussa 1,92 miljoonaa ja matkaviestinverkon liittymiä 5,67 miljoonaa. Siten miljoonaa liittymää kohti oli noin 22 vikaa lankaverkossa ja noin 28 vikaa matkapuhelinverkossa.

Vastaavasti laajakaistaverkoissa oli vikoja ja häiriöitä suhteellisesti laskien yli kaksi kertaa enemmän kuin lankapuhelinverkossa. Laajakaistan vikojen ja häiriöiden määrää kasvattavat verkolle ominaiset tietoturvaan liittyvät kysymykset, joita ei tunneta lainkaan samassa määrin kiinteässä puhelinverkossa tai matkaviestinverkossa. Viestintävirasto tilastoi yhteydenottojen määrää ongelmatyypikohtaisesti, mutta yhteydenotoista ei ole erikseen eroteltu niitä tietoturvaongelmia, joilla olisi laajakaistaverkon käytettävyys liittyviä vaikutuksia.

Kiinteän puhelinverkon varsinainen tilaajayhteys (usein puhelinpylväessä oleva johto) on matkaviestinverkon tilaajayhteyttä (radioyhteys) haavoittuvampi, kun esimerkiksi kaatuva puu tai muu mekaaninen syy katkoo tilaajayhteyksiä. Nämä syyt eivät vaikuta radioteitse toimiviin matkaviestinverkkoihin. Toisaalta teleyritykset ovat kaivaneet varsin suuren osan kiinteän puhelinverkon tilaajayhteyksistä maahan, jolloin ne eivät ole kovinkaan haavoittuvia maankaivutöitä lukuun ottamatta. Sitä ei kuitenkaan ole yleisesti tehty harvimmin asutuilla alueilla, joilla on käytännössä pisimmät, haavoittuvimmat ja myös ylläpidoltaan kalleimmat tilaajalinjat, joita sekä hinnankorotukset että palvelun lopettamisuhka koskee.

Lankapuhelinpalveluiden kannattavuuden huonontuessa myös sen tilaajayhteyksien ylläpito heikkenee, jolloin verkon vikojen määrä suhteessa käytössä oleviin liittymiin kasvaa.

Lankaverkossa (tilaajayhteydellä) toteutettu laajakaistayhteys (ADSL) on yhtä haavoittuva kuin puhelupalvelukin edellä mainituille ongelmille.

Matkaviestinverkon vikojen ja häiriöiden absoluuttista määrää selittää myös verkon teknisen rakenteen monimutkaisuus verrattuna lankapuhelinverkkoon. Matkaviestinverkossa on yksinkertaisesti enemmän vikaherkkiä kohtia ja laitteita kuin rakenteeltaan yksinkertaisemmassa kiinteässä puhelinverkossa.

Tehonsyöttö

Kiinteät puhelinverkot, matkaviestinverkon tärkeimmät keskuksat ja taajamien viestiasemien yhteydessä sijaitsevat tukiasemat sietävät jopa muutamien vuorokausien sähkönjakeluhäiriön. Lankapuhelin toimii ilman käyttäjän sähkönsyöttöä. Sen avulla tarjottu laajakaistayhteyden käyttö edellyttää kuitenkin ADSL-modeemin ja tietokoneen sähkönsyötön häiriötöntä toimintaa.

Taajamien ulkopuolisissa matkaviestinverkon tukiasemissa ja osittain myös kiinteän puhelinverkon keskittimissä sähkökatkoksen aikainen järjestelmien toimivuuden varmistaminen on kuitenkin huomattavasti haasteellisempaa ja edellyttää investointeja. Sähkökatkokset kohtelevat kiinteitä puhelinverkkoja ja matkaviestinverkkoja periaatteessa samalla tavalla, eli sähkökatkokset näkyvät lähinnä liityntäverkon toiminnassa. Puhelin- ja laajakaistapalvelun keskittimet ja matkaviestinverkon tukiasemat yksinkertaisesti sammuvat, kun sähkönsyöttö katkeaa ja mahdollisen varavoiman (esimerkiksi akkujen) kapasiteetti kuluu loppuun.

Viestintäviraston määräysten nojalla tehonsyötön minimivaatimukset ovat samat sekä kiinteän puhelinverkon keskittimille että tukiasemille. Perusvaatimuksena on kolmen tunnin akkuvarmistus ja varavoimakoneen liitännämahdollisuus. Käytännössä kiinteän puhelinverkon sähkönsyötön varmistukset ovat kuitenkin historiallisista ja osittain teknisistäkin syistä paremmat. Kiinteän verkon keskittimet kuluttavat sähköä vähemmän kuin matkaviestinverkon tukiasemat. Usein kiinteän ja matkaviestinverkon laitteet ovat kuitenkin samoissa tiloissa ja käyttävät samaa varavoimaa. Laitetiloissa, joissa on samoissa tiloissa kaikki kolme tekniikkaa, matkaviestinverkon tukiasema käyttää eniten sähköä ja varmistusmitoitukset on tehty sen mukaan. Silloin laittilan sähkö alkaa loppua sähkökatkostatilanteissa kolmen tunnin kuluttua kaikilta verkoilta eivätkä kiinteän verkon palvelut toimi sen kauemmin kuin matkaviestinpalvelutkaan.

Viestintävirastolla ei ole tilastoja sellaisten sähkönjakelun häiriöiden määristä, joilla on ollut vaikutuksia eri viestintäverkkojen käytettävyyteen. Viestintävirastossa ollaan parhaillaan kehittämässä vika- ja häiriöilmoitusmenettelyä siten, että jatkossa saataisiin täsmällisempää tietoa vikatilanteiden syiden suhteesta vikojen vaikutuksiin.

Lankaverkon käytettävyyteen vaikuttaa sähkönjakelun näkökulmasta myös se, että lankapuhelin saa tarvitsemansa sähkön puhelinverkon kautta. Matkaviestinverkon päätelaitteet eivät saa tarvitsemaansa sähköä verkosta. Käytännössä nykyisten matkaviestinlaitteiden akut ovat niin pitkäkestoisia, ettei tällä erolla usein ole suurta merkitystä palveluiden käytettävyydelle. Sen sijaan laajakaistayhteys on sähkönsyötön häiriöille selvästi puhelinpalvelua haavoittuvampi, koska laajakaistaa hyödyntävä päätelaitte käyttää yleensä yleistä sähkön jakeluverkkoa.

Erityisryhmät

Erityisryhmien ja vanhusten asemaa on arvioitu liikenne- ja viestintäministeriön johtamassa esteettömyystyöryhmässä, johon kuuluu edustajia FiCom ry:stä, Viestintävirastosta, Kuluttajavirastosta, Kuulonhuoltoliitosta, Kehitysvammaliitosta, Kuurojen liitto Ry:stä, Nokia Oyj:stä, Näkövammaisten keskusliitosta, Stakesista ja sosiaali- ja

terveysministeriöstä. Tässä esitetyt näkemykset perustuvat työryhmän jäseniltä saatuihin tietoihin.

Erityisryhmien kannalta eri viestintäverkkojen käytettävyyteen vaikuttavat (1) heille erikseen suunnatut palvelut, (2) eri verkkojen erilaisten päätelaitteiden ominaisuudet ja (3) erilaiset erityisryhmien tarpeisiin tarjottavat apuvälineet.

Ainoastaan kiinteässä puhelinverkossa saatavilla olevista palveluista merkittävin on *tekstipuhelin*. Sen teknologia on vanhenemassa ja sen käyttö vähenee. Vammaisryhmät kuitenkin pitävät tosiaikaista tekstipuhelintoimintaa ja palvelun uudistamista tarpeellisena siten, että se perustuisi IP-teknologiaan. Eurooppalainen teollisuuden etujärjestö EICTA on esittänyt Euroopan komissiolle ja sidosryhmille, miten tämä voitaisiin toteuttaa. Tekstipuheluiden välityspalvelu välittää Suomessa kuukausittain runsaat 2000 puhelua. Enimmillään välitettiin 10 000 puhelua kuukaudessa. Arvion mukaan palvelun nykyiseen käyttäjäryhmään kuuluu monia vanhuksia ja syrjäytyneitä henkilöitä.

Turvapuhelin on järjestelmä, joka koostuu puhelinlaitteesta (hälytinpainike, kaiutinpuhelin), vastaanottokeskuksesta ja mahdollisesta kotikäynnin suorittajasta. Lisäksi järjestelmään kuuluvat palvelun seuranta, laskutus jne. Tällä hetkellä turvapuhelimia on noin 30 000. Käyttäjryhmiä ovat muun muassa vammaiset ja vanhukset. Järjestelmä toimii pääsääntöisesti vain lankapuhelimella. Matkaviestinverkon pohjalta toimivaan järjestelmään siirtyminen edellyttäisi ainakin osittain myös vastaanottokeskusten uusimista. Käytössä on jonkin verran myös matkapuhelimeen liitettyjä turvapuhelimia. Osaan nykyisistä järjestelmistä on saatavissa GSM-sovitin, mutta se aiheuttaisi 200–300 euron kustannukset käyttäjää kohti. Turvapuhelimen siirtoa VoIP:n ei voi vielä suositella, koska olennainen osa järjestelmää on tulevan puhelun tunnistaminen, mitä VoIP ei vielä mahdollista. Lisäksi VoIP voi lakata toimimasta sähkökatkoksen aikana.

Etätulkkaus on vasta tulossa matkaviestimiin, mutta vie joitakin vuosia ennen kuin lankapuhelintakaan käytävä etätulkkaus toimii valtakunnallisesti vuorokauden ympäri.

Kiinteän puhelinverkon kautta on myös toteutettu yhteyksiä kodin *hälytyskeskuksiin*. Vastaavaa apuvälinettä ei ole toistaiseksi kehitetty matkapuhelimeen.

Periaatteessa useimmat kiinteässä puhelinverkossa toimivat palvelut ovat mahdollisia myös matkaviestinverkossa. Aivan kaikki palvelut eivät vielä nyt toimi matkaviestinverkossa, mutta on ilmeistä, että tilanne ei ole pitkäaikainen. Vastaavien palveluiden kehitys on siirtynyt nimenomaan matkaviestinnän puolelle. Uusia matkapuhelinpohjaisia erityisryhmille sopivia sovelluksia tulee jatkuvasti lisää.

Puhumisen korvaaminen tekstiviestillä tai multimediamiestillä (lähitulevaisuudessa myös 112-hätätekstiviestit) on joillekin erityisryhmille hyödyllinen palvelu. Lisäksi symbolipohjaisten viestien (Imagetalk) lähettäminen on mahdollista tietyillä matkapuhelinmalleilla. Tekstiviesteihin perustuvia palveluita ovat nykyisin esimerkiksi lääkärin vastaanottoajoista ja niissä tapahtuvista muutoksista ilmoittaminen, erilaiset muistutukset jne.

Lisäksi matkaviestimillä on joitakin sellaisia ominaisuuksia, joita kiinteän puhelinverkon laitteilla ei ole ja joista voi olla hyötyä erityisryhmille. Tällaisia ominaisuuksia ovat mm. paikannus kodin ulkopuolella, tärinähälytin, puhuva puhelimen käyttöliittymä, osoitekirja ja soittajan tunnistus, Messenger-tyyppiset pikaviestipalvelut, kaukasilmukkamahdollisuus, joka välittää äänen suoraan kuulolaitteeseen ympäristön taustäänien häiritsemättä, tekstin suurennus, ääniohjaus sekä liitännät esimerkiksi näkövammaisten Braille-päätteeseen.

Lankapuhelimen kehitys on käytännössä pysähtynyt, mikä näkyy myös erityisryhmien palveluissa ja päätelaitteissa. Sen sijaan matkaviestin- ja VoIP-verkkoja ja niihin tuotettavia palveluja kehitetään ja parannetaan, mikä mahdollistanevat paremmat, laajemmät ja edullisemmat palvelut jatkossa myös erityisryhmille. Merkille pantavaa on, että Euroopan komissio esittää uudessa direktiivipaketissa palveluihin pääsyn ja käytön helpottamista erityisryhmille, joita taas kiinteän puhelinverkon tarjoamat palvelut eivät mahdollista.

Viestintäyhteyksiä käytetään puhelujen lisäksi myös esimerkiksi erilaisten sairauksien *etädiagnosointiin ja valvontaan*. IP-tekniikka ja -verkko mahdollistanevat jatkossa parhaiten näitä sovelluksia ja tuovat monipuolisuutta kommunikointiin. Erityisryhmien turvallisuuteen liittyvissä laajakaistaverkon kautta toteutetuissa palveluissa sähkökatkokset saattavat olla ongelmallisia, koska verkon päätelaitteet eivät yleensä toimi lainkaan ilman yleistä sähkönjakelua.

Erityisryhmien palvelut eivät merkitse teleyrityksille suurta liiketoimintavolyymiä eivätkä ole kaupallisesti erityisen kannattavia. Erityisryhmien palvelutason takaaminen teknologiamurroksessa on kuitenkin viestintäpolitiikan ja yleispalveluideologian keskeistä sisältöä.

VIESTINTÄPALVELUIDEN HINNOITTELU

Pääsääntöisesti matkapuhelimella soittaminen on halvempaa kuin lankapuhelimella soittaminen. Tämä korostuu mitä vähemmän käyttäjä puhelimellaan soittaa, koska lankaliittymissä keskimääräinen perusmaksu on selvästi korkeampi kuin matkapuhelinliittymissä.

Viestintävirastolla on toimivalta tarvittaessa puuttua yleispalveluvollisten teleyritysten vähittäishinnoitteluun kohtuullisten hintojen varmistamiseksi.

Puhelukustannuksiin vaikuttaa merkittävästi puhelimen käyttötapa. Lankapuhelinta ja matkapuhelinta käytettiin aluksi hyvinkin eri tavoin. Erot esimerkiksi puheluiden pituudessa ovat kuitenkin vähentyneet koko ajan. Vuonna 2006 lankapuhelun keskipituus oli 4,2 minuuttia ja kännykkäpuhelun 2,8 minuuttia. Myös puhuttujen minuuttien kokonaismäärän ero oli melko pieni. Lankapuhelimeen puhutaan noin kahdeksan minuuttia ja kännykkään noin kuusi minuuttia päivässä. Yhteistä on, että sekä lankapuhelimesta että kännykästä soitetaan keskimäärin pari puhelua päivässä. Hyvin vähän puhelinta käyttäviä on paljon.

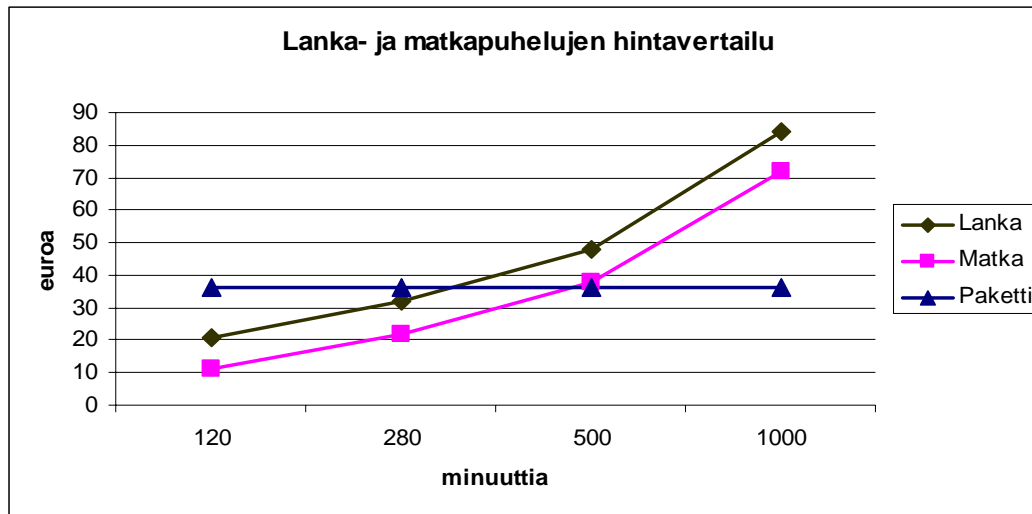
Vuonna 2006 lankapuhelimen puheluminuuteista 48 prosenttia oli lähi- tai paikallispuheluja, 10 prosenttia kaukopuheluja ja 17 prosenttia kännykkäverkkoon suuntautuneita puheluja. Muita puheluja, kuten puheluita yritynumeroihin ja valtakunnallisiin palvelunumeroihin oli lähes neljännes. Ulkomaanpuheluiden osuus oli vain kaksi prosenttia.

Lankapuhelujen hinnat

Kiinteän verkon lankapuhelut tulevat pääsääntöisesti käyttäjille kalliimmiksi kuin matkapuhelut. Tämä korostuu mitä vähemmän käyttäjä puhelimellaan soittaa, koska käyttäjän kuukausittain maksama perusmaksu on selvästi korkeampi kuin kännykkäliittymissä. Kiinteän lankapuhelinliittymän liittymämäärillä painotettu perusmaksu oli vuoden vaihteessa noin 12 euroa, matkapuhelimessa vain 1 - 4 euroa.

Vuosina 2003–2006 keskimääräinen lankapuhelimen perusmaksu on pysynyt kutakuinkin samalla tasolla.

Kuvio 2: Kuukausikustannusten vertailu lanka- ja matkapuheluiden välillä puheluminuuttien kasvaessa

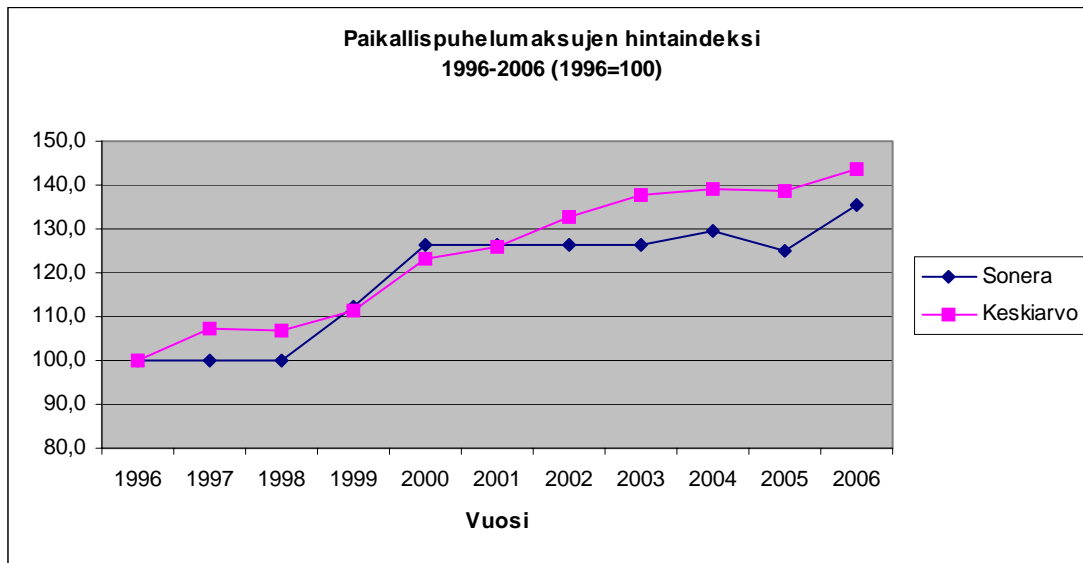

(Laskelmassa on käytetty matkapuheluissa halvinta normaalia minuuttihintaa 6,9 senttiä/minuutti ja lankapuheluissa keskimääräistä paikallispuhelukujen hintaa 10,5 senttiä/puhelu ja 1,5 senttiä/minuutti. Lankapuheluista 80 prosenttia suuntautuu toiseen lankapuhelimeen ja loput matkapuhelimeen. Puheluiden keskipituus on 4,2 minuuttia. Lähde: Telecom Consulting Kangas)

Eräät lankapuhelimen hinnankorotukset

TeliaSoneran kiinteän puhelinverkon perusmaksu nousi vuosina 1996–2006 maltillisesti keskimääräiseen hintakehitykseen verraten. Yhtiön puheluhinnat ovat kuitenkin olleet keskimääräistä korkeammat. Yhtiö nosti lankapuhelimen perusmaksuja 1.9.2007 lukien. Korotusten koskevat pääasiassa harvaan asuttujen alueiden vajaata 100.000 kuluttaja-asiakasta. Valtaosaan yhtiön lankapuhelinasiakkaista kuukausimaksujen korotus ei yhtiön mukaan vaikuttanut, sillä harvaan asutuilla alueilla asuu noin viisi prosenttia Suomen väestöstä. Keskimäärin kuukausimaksu nousee TeliaSoneran mukaan 3,95 euroa. Harvaan asuttujen alueiden kuukausimaksut olivat ennen korotusta 11,77–15,47 euroa ja 1.9.2007 alkaen ne ovat TeliaSoneran mukaan 16,20–21,50 euroa. Näillä alueilla kuukausimaksut nousivat lähes 40 prosenttia.

Kuvio 3: Paikallispuhelumaksujen hintaindeksi 1996–2006

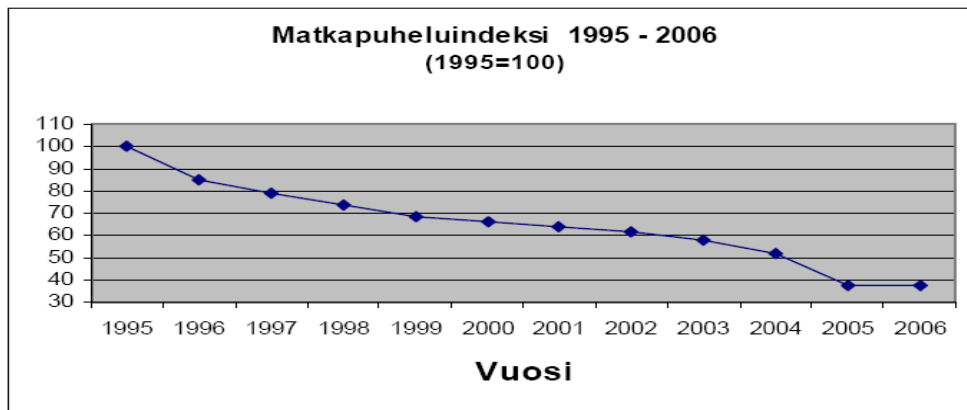
Lähde: Telecom Consulting Kangas

Kännykkäpuhelijien hinnat

Matkaviestinnässä tavanomaisimmat kuukausimaksut ilman puheluita olivat v. 2007 alussa 1–4 euroa. Viime vuosina ovat yleistyneet ns. pakettiliittymät, joissa kiinteään kuukausimaksuun sisältyy sekä kuukausimaksu että tietty määrä puheluminuutteja. Puheluminuuttia kohden edullisimmat pakettiliittymät olivat 3,58 senttiä/minuutti (Saunalahti 17,9 euroa/500 min tai 35,8 /1000 min).

TeliaSonera tarjosi syyskuun 2007 hinnankorotusten yhteydessä Puhe 350 -pakettiliittymää. Siinä minuuttihinta on 5,68 senttiä (19,90 euroa/350 min). Tässä vertailussa kännykkäpuhelijien aloitusmaksuja ei ole huomioitu, koska niitä ei ole käytössä esim. pakettiliittymissä, jos liittymäminuutteja ei ylitä eikä myöskään monissa muissa vanhoissa kännykkäliittymissä. Julkisuudessa esitettyjen arvioiden mukaan aloitusmaksujen vaikutus kännykkähintoihin on vähäinen.

Kännykkäpuhelin hinnat ovat laskeneet vuodesta 1995. Vuosina 1995–2004 keskimääräiset minuuttihinnat ovat laskeneet 7 prosenttia vuodessa. Vuonna 2005 kännykkäpuhelijien hinnat romahtivat jopa yli 27 prosenttia.

Kuvio 4: Matkapuheluindeksi 1995–2006

Lähde: Telecom Consulting Kangas

Laajakaistan hinnat

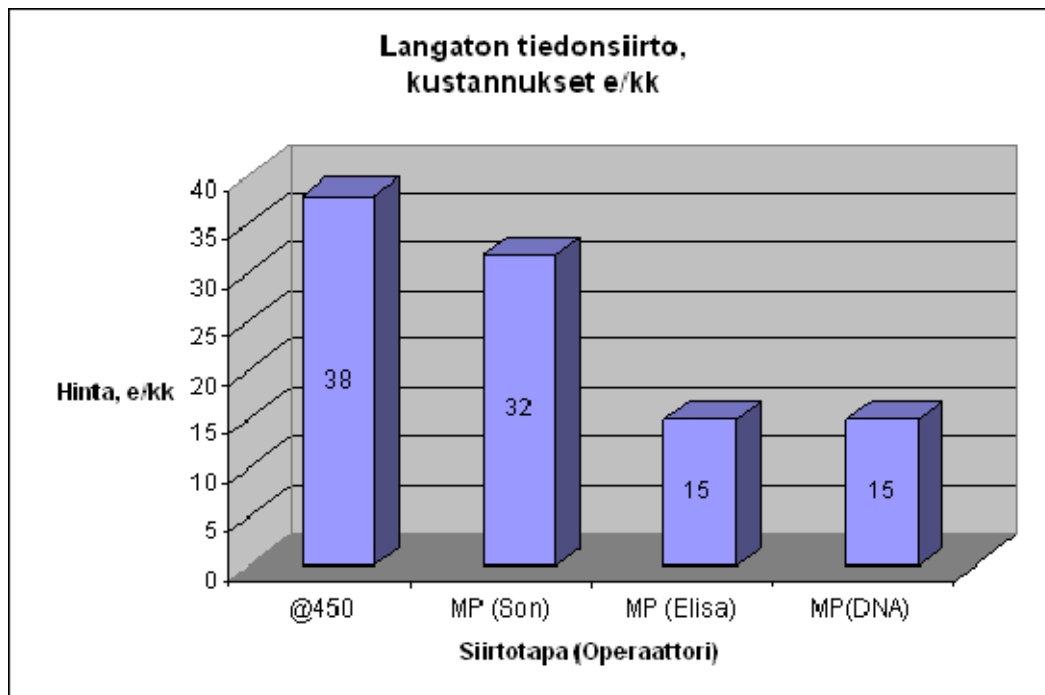
Laajakaistaliittymien hinnat määräytyvät suurelta osin alueellisen kilpailutilanteen mukaisesti. Esimerkiksi 1 Mbit/s:n yhteyden kuukausihinta vaihteli puhelinverkossa elokuun 2007 alussa Helsingissä, Loviisassa ja Pohjois-Karjalassa TeliaSonera Oyj:llä välillä 23,90–36,90 euroa ja Elisa Oyj:llä välillä 24,90–33,00 euroa. Vastaava paikallisen Finnet-yhtiön hinta oli Loviisassa 33,90 ja Sotkamossa 33,00 euroa.

Loviisan Puhelimen (LPO) hinta oli 33,90 euroa/kk ja Kajaanin Puhelinosuuskunnan hinta oli 33 euroa/kk (KPO:n hinta kaapelissa oli 29 euroa/kk).

Digita Oy:n verkossa palveluoperaattorina toimiva M&P Systems Oy myy langatonta 450-laajakaistaliittymää hintaan 38 tai 48 euroa/kk (512 Kbit/1024 Kbit). TeliaSonera on ilmoittanut aloittavansa 450-liittymän kaupallisen tarjonnan joulukuussa 2007.

Internetyhteys puhelinmodeemin kautta maksaa noin yhden euron tunnissa. Lisäksi käyttäjä maksaa internetliittymästä erikseen tyypillisesti noin kahdeksan euroa kuukaudessa. Siten keskimäärin tunnin päivässä internetissä olevan puhelinmodeemin käyttäjä maksaa kuukaudessa 38 euroa. Alla olevassa kuviossa on kuvattu eräitä vaihtoehtoisia langattomia internetyhteyksiä, joissa käyttäjän kustannukset ovat korkeintaan tämän 38 euroa. Näissä kaikissa yhteysnopeus on myös suurempi kuin modeemilla.

Kuvio5: Langattoman tiedonsiirron kuukausikustannus esimerkkiyrityksissä

Hintavertailun yhteenvedon voitaneen todeta, että kännykän käyttö on pääsääntöisesti edullisempaa kuin lankapuhelimen käyttö. Ero korostuu vielä, kun käyttäjä puhuu suhteellisen vähän. Merkittävän poikkeuksen hinnoittelussa muodostavat puhelut ns. valtakunnallisiin yritysnomeroihin, joissa matkapuhelin on selvästi kalliimpi väline. Kännykällä on lankapuhelinta kalliimpaa soittaa myös ulkomaille, koska hintaan sisältyy myös kansainvälinen matkapuhelinmaksu.

Hintoja koskeva sääntely

Viestintämarkkinalain tavoitteena on huolehtia siitä, että Suomessa saatavilla olevat televiestintäpalvelut ovat hinnaltaan edullisia.

Viestintävirasto voi tehokkaan kilpailun turvaamiseksi määrätä, että huomattavan markkinavoiman yritys ei saa periä kohtuuttomia vähittäishintoja. Kaupallisilla telemarkkinoilla tällainen raju regulaattorin toimenpide on kuitenkin tarkoitettu poikkeukselliseksi keinoksi käyttäjien etujen turvaamiseksi. Viestintävirasto ei toistaiseksi ole joutunut asettamaan huomattavan markkinavoiman yrityksille vähittäishintoja koskevia velvoitteita.

Uusi yleispalvelusääntely muuttaa jossakin määrin tilannetta. Uuden lain mukaan Viestintäviraston on seurattava yleispalvelu yrityksiksi nimeämiensä yritysten tarjoaman yleispalvelun hinnoittelua ja verrattava sitä muiden viestintäpalveluiden hintatasoon. Yleispalvelun hintaseuranta edellyttää käytännössä sekä vähittäishintojen että yleispalvelu yritykselle velvoitteesta aiheutuvien kustannusten seuranta.

Puhelinpalveluissa yleispalvelun tarjoajaksi nimetyn teleyrityksen on tarjottava maantieteellisestä paikasta riippumatta kohtuullisella hinnalla liittyä yleiseen viestintäverkkoon käyttäjän vakinaisessa asuin- tai sijaintikunnassa. Yleispalvelun hinnan kohtuullisuutta koskevaa sääntelyä ei lainmuutoksen yhteydessä muutettu.

Viestintämarkkinalain perustelujen mukaan liittymän kohtuullisella hinnalla tarkoitetaan hintaa, joka on keskimääräisen *käyttäjän näkökulmasta* kohtuullinen. Siitä ei seuraa, että hinnan tulisi liittymän maantieteellisestä sijainnista ja sen kustannuksista riippumatta olla aina sama. Teleyrityksen tulee täyttää kaikki kohtuulliset liittymää koskevat pyynnöt. Hinta ei siten voi olla myöskään teleyrityksen kannalta kohtuuton. Laki ei lähtökohtaisesti velvoita teleyritystä tarjoamaan palveluitaan kustannuksia alempaan hintaan. Viestintävirasto valvoo hinnan kohtuullisuutta ja sillä on toimivalta puuttua kohtuuttomaan hinnoitteluun.

Viestintämarkkinalain uusien säännösten mukaan Viestintäviraston on yleispalveluyrityksen vaatimuksesta laskettava yleispalvelun nettokustannukset, jos on ilmeistä, että yleispalvelun tarjonta muodostaa yleispalveluyritykselle kohtuuttoman taloudellisen rasitteen. Nettokustannuksilla tarkoitetaan niitä palvelun tuottamisesta aiheutuneita kustannuksia, joita yleispalveluyritys ei saa katetuksi palvelun tuotoilla.

Yleispalveluyritykselle on valtion varoista korvattava kohtuuttoman taloudellisen rasitteen muodostava osa yleispalvelun nettokustannuksista, jos yleispalveluyritys sitä vaatii. Päätöksen kustannusten korvaamisesta tekee liikenne- ja viestintäministeriö. Vähäiset nettokustannukset eivät välttämättä oikeuttaisi yllä mainittuun korvaukseen. Yleispalveluyritys saattaisi joutua tarjoamaan *yleispalvelua myös tappiolla*, jos se ei ole teleyrityksen kokonaistaloudellinen tilanne huomioiden kohtuutonta. Tässä yhteydessä olisi mahdollista arvioida muun ohella se, voisiko korvausta kohtuullistaa tai jättää se kokonaan maksamatta, jos teleyritykselle aiheutuu myös säästöä kannattamattoman lankapuhelinpalvelun lopettamisesta.

Viestintävirastolla on siis toimivalta tarvittaessa puuttua myös yleispalveluvollisten teleyritysten vähittäishintoihin niiden kohtuullisuuden varmistamiseksi.

JOHTOPÄÄTÖKSET JA VIESTINTÄPOLIITTISET EHDOTUKSET

Suomalaisen viestintäpolitiikan kantava ajatus on rohkaista uusien, korkealaatuisten ja edullisten viestintäpalvelujen tarjontaa sekä turvata suomalaisten perusviestintäpalvelut kaikkialla maassa. Sääntely on aina pyrkinyt tekniikkaneutraalisuuteen ja sen hyväksymiseen, että käyttäjälle olennaista on palvelutaso eikä tekniikka jolla se hänelle tarjotaan.

Viestintämarkkinalain tuoreen yleispalvelua koskevan muutoksen lähtökohtana oli säilyttää perusviestintäpalvelut kaikkialla, mutta sallia niiden tarjoaminen millä tekniikalla tahansa, lankapuhelimen sijaan esimerkiksi matkapuhelimella. Tämä lainsäätäjän hyväksymä muutos heijastaa markkinoiden selvää viestiä matkapuhelimen tulosta kansanpuhelimeksi.

Muutos ei kohtaa kaikkia kansalaisia yhtä aikaa eikä samalla tavoin, vaan se on ollut pitkä ja vieläkin kesken oleva prosessi. Kysymys on jokaisen kansalaisen peruspalveluita koskevasta asiasta. Muutosta toteutettaessa on suhtauduttava erittäin kriittisesti jokaiseen edunmenetykseen ja palvelutason heikennykseen, jonka muutos aiheuttaa kansalaisille.

Yleispalvelussa viestintäpalvelun *saatavuus* on ohittamaton suure. Voimassa olevan lain mukaan suomalaisen vakinaisessa asuinpaikassa ja yrityksen toimipaikassa on vähimmäisvaatimuksena, että sinne toimitettua liittymää voidaan käyttää puhe- ja tiedonsiirtopalveluihin. Näiden palveluiden tulee toimia moitteettomasti eli myös sisällä rakennuksessa. Sitä vaatii jo kansalaisen perusturvallisuus, jonka varmistamisessa puhelin on keskeinen väline. Esimerkiksi hätäpuhelu on voitava soittaa jokaisesta asunnosta sisältä.

Matkapuhelinverkkojen *käytettävyyden* ja laadun hyväksyttävänä vähimmäistasona sähkönsyötön ja erityisryhmien palvelujen osalta on pidettävä lankapuhelinverkkoa vastaava tasoa. Tekniikkamuutoksesta huolimatta esimerkiksi vanhusten ja vammaisten on saatava heille sopivat viestintäpalvelut.

Matkapuhelin on edullinen. Sillä voidaan myös jatkossa taata kohtuuhintaiset viestintäpalvelut koko maassa, myös harvaanasutuilla alueilla. Se edellyttää kuitenkin yleispalvelusääntelyn valvontaa ja siitä huolehtimista, että hintakilpailu toteutuu kaikissa osissa maata.

Viestintäpolitiikalla ohjattava palvelutasoa, ei tekniikkaa

Palveluita tarjotaan Suomen viestintämarkkinoilla pääosin kaupallisesti. Viestintäpolitiikka varmistaa, että tarjolla olevat palvelut ovat hyviä ja hinnaltaan kohtuullisia. Hyvät palvelut ovat kuluttajalle ja elinkeinoelämälle tärkeitä, ei tietty tekniikka. Siksi viestintäpolitiikassa tulee jatkossakin hyväksyä palveluiden tarjonta vaihtoehtoisilla tekniikoilla. Tekniikan kehitys voi merkitä lankapuhelinpalveluiden loppumista kokonaan ainakin joissakin osissa maata. Sitä ei tule pyrkiä estämään viestintäpolitiikalla, jos palvelutaso voidaan varmistaa muillakin tekniikoilla. *Sääntelyllä ei pidä ohjata tekniikan kehitystä, vaan sen kohteena tulee olla halutun palvelutason varmistaminen.*

Siksi viestintäpolitiikan huomion tulee käytettävän tekniikan sijasta keskittyä siihen, miten kansalaisille turvataan haluttu palvelutaso ja miten se määritellään.

Lähtökohdaksi käy edelleen, että hyvä palvelutaso saavutetaan ja hinnat pysyvät kohtuullisina kilpailun tuloksena markkinoilla. Viranomaissääntelyä tulee välttää, jollei se ole välttämätöntä palvelutason tai kohtuullisten hintojen turvaamiseksi. Tällaista sääntelyä voidaan kuitenkin tarvita, jotta uuden kansanpuhelimien riittävä palvelutaso, saatavuus ja käytettävyys varmistetaan. Ratkaisevaa on, millaisella asenteella teleyritykset palvelutarjontaansa kehittävät. Jos markkinaehtoinen toiminta johtaa palvelutason heikkenemiseen tai kuluttajien edunmenetyksiin, sääntelyyn on ryhdyttävä epäröimättä.

Matkapuhelimen (GSM:n) vakiinnutettua paikkansa kansanpuhelimena sen palvelutasoa tulee arvioida uudessa valossa. Erityisesti verkkojen kattavuus ja saatavuus voivat edellyttää huomattavia investointeja teleyrityksiltä. Toisaalta yleispalvelun tekniikka-riippumaton toteuttaminen luo teleyrityksille runsaasti liiketoimintaetuja.

Viranomaisten toimivalta

Markkinoiden muutokset ovat sellaisia viestintämarkkinalain 11 §:ssä tarkoitettuja olennaisia muutoksia toimintaedellytyksissä, jotka tekevät mahdolliseksi muuttaa teleyritysten toimilupia, jos se on erityisestä syystä välttämätöntä. Välttämättömyyttä arvioitaessa huomioon voidaan ottaa mm. yritysten omat toimet GSM:n saatavuuden ja käytettävyyden varmistamiseksi ja hinnoittelun pitämiseksi kohtuullisena.

Lankapuhelinverkon kautta tarjottu laajakaistapalvelu voi olla palvelutasoltaan langatonta laajakaistaa huonompi erityisesti saatavuudeltaan ja nopeudeltaan.

Laki antaa jo nykyisin viranomaisille varsin hyvän toimivallan puuttua epätoivottavaan kehitykseen markkinoilla. Erityisesti yleispalvelua koskeva sääntely varmistaa palveluiden saatavuutta ja kohtuullista hintaa. Toimivaltainen viranomainen yleispalveluasioissa on Viestintävirasto. Sen on käytettävä toimivaltaansa tehokkaasti. Virasto on parhaillaan panemassa toimeen uutta yleispalvelujärjestelmää. Sen lähitulevaisuudessa tekemillä päätöksillä on olennainen vaikutus palveluiden saatavuuteen ja hinnoitteluun.

Teleyritysten omat toimet ja Viestintäviraston sääntelytyö muuttavat markkinoiden palvelutarjontaa. On mahdollista, että näillä toimilla ei kuitenkaan vielä välttämättä päästä siihen, että lankapuhelimen hinnankorotusten ja mahdollisen palvelun lopettamisen jälkeen kansalaisten telepalveluiden taso olisi riittävä. Palvelutason heikkeneminen koskee vain vähäistä osaa kansalaisista, mutta viestintäpolitiikan tavoitteiden mukaisesti palvelut on taattava kaikille.

Lisävelvoitteiden kustannukset

Suuri osa tarpeellisista palvelutason parannuksista voidaan tehdä velvoittamalla teleyritykset niihin lain tai toimilupien muutoksilla, jolloin toimista aiheutuvat kustannukset jäisivät niiden kannettaviksi.

Osa muutoksista voidaan tehdä tarkentamalla yleispalvelun määrittelyä. Jos osoittautuisi, että toimenpiteistä seuraavat kustannukset olisivat teleyritysten kannalta kohtuuttomia, olisi sovellettava direktiivin mukaisia viestintämarkkinalain säännöksiä yleispalvelun rahoittamisesta.

Teleyritysten omakin etu vaatii, että ne kohtelevat asiakkaitaan hyvin, jos lankapuhelinpalvelu lakkautetaan. En pidä toivottavana enkä viimeksi mainitusta syystä todennäköisenäkään, että teleyrityksille jouduttaisiin määräämään vastoin niiden tahtoa yleispalvelun rahoitusmekanismin laukaisevia velvoitteita. Lisäksi lankapuhelinpalvelun kustannukset ovat esillä olleissa tapauksissa teleyritykselle niin suuret, että palvelun lakkauttamisesta aiheutuvat säästöt olisivat arvioni mukaan jäljempänä ehdottamiani velvoitteita suuremmat.

Jos lain mukaiseen rahoitusjärjestelyyn kuitenkin vastoin luuloa jouduttaisiin, se voitaisiin järjestää joko julkista varoista tai toimialarahoituksella jakamalla yleispalvelun nettokustannukset sähköisen viestinnän verkkojen ja palvelujen tarjoajien kesken. Myös näiden rahoitusmuotojen yhdistäminen on mahdollista.

Koska teleyritykset myös hyötyvät mahdollisuudesta lopettaa kannattamaton palvelu vanhalla tekniikalla, rahoitus tulisi ensisijaisesti jättää niiden vastuulle.

Viestintäpoliittiset ehdotukset

Edellä sanotun perusteella viestintäpolitiikassa tulee varautua siihen, että lankapuhelinpalveluiden hinta nousee edelleen tuntuvasti tai palvelut voidaan jopa kokonaan lopettaa joiltakin asiakkailta.

Ehdotan jäljempänä mainittuja toimenpiteitä telepalveluiden palvelutason ja kohtuullisten hintojen varmistamiseksi koko maassa, jos teleyritysten omat toimet ja Viestintäviraston sääntelytyö eivät johda riittävän hyvään tulokseen:

Hintojen kohtuullisuuden varmistaminen. Viestintävirasto seuraa lain mukaisesti yleispalveluvollisten teleyritysten hinnoittelua ja tarvittaessa sääntelee näiden vähittäishintoja siten, että ne ovat kohtuulliset.

Yleispalvelusääntelyn vaikutusten arviointi. Viestintäviraston annettua valmisteilla olevat yleispalvelua koskevat norminsa se antaa 29.2.2008 mennessä liikenne- ja viestintäministeriölle seikkaperäisen selvityksen yleispalvelusäännösten soveltamisesta ja sääntelyn vaikutuksesta palvelujen saatavuuteen, käytettävyyteen ja hintaan.

Palvelutason varmistaminen. Liikenne- ja viestintäministeriö arvioi telepalveluiden palvelutasoa ja hinnoittelua Viestintäviraston selvityksen ja teleyritysten suunnitelmien ja sitoumusten perusteella 30.4.2008 mennessä.

Arvionsa perusteella ministeriö päättää, mitä muutoksia teleyritysten toimilupiin, lakiin tai muihin normeihin vielä tarvitaan palvelutason varmistamiseksi. Lähtökohta on, että ennen kuin lankapuhelinpalvelun tarjonta yhdellekään asiakkaalle lopetetaan, tälle tarjo-

taan korvaavia matkapuhelin- ja laajakaistapalveluita, jotka täyttävät ainakin seuraavat 12 ehtoa:

1) Sisätilapeitto. Matkapuhelu onnistuu kaikissa vakituksissa normaali-rakenteisissa asunnoissa ja yritysten toimipaikoissa myös rakennuksen sisätiloissa ilman käyttäjän kustannuksella hankittavia lisälaitteita. Jollei sitä voida varmistaa, teleyritys huolehtii kustannuksellaan palveluiden saatavuudesta jollakin muulla tekniikalla.

2) Verkon sähkösaanti. Matkapuhelinverkon tukiasemien sähkösaanti on varmistettu niin, että palvelut toimivat moitteettomasti yleisen sähköjakeluverkon häiriötilanteissakin vähintään kolme (3) tuntia. Taa-jamien ulkopuolella olevien tukiasemien häiriöttömän toiminnan vä-himmäisaika nostetaan vähintään kuuteen (6) tuntiin 1.6.2010 mennessä.

3) Päätelaitteen sähkösaanti. Teleyritys huolehtii siitä, että kuluttajal-le tarjotaan kohtuullisella hinnalla välineitä, joilla matkaviestinten akut voidaan ladata muualta kuin yleisestä sähköjakeluverkosta, milloin ku-luttajan vakituinen asunto ei ole yleisen sähköjakeluverkon piirissä.

4) Häätäpuhelut. Häätäpuhelut ovat mahdollisia matkapuhelinliittymästä vastaavasti kuin lankapuhelimesta.

5) Tekstiviestihätänumero. Yhteistyössä viranomaisten kanssa koko maassa otetaan käyttöön erityisryhmille erikseen osoitettavissa oleva yh-tenäinen matkapuhelinverkon 112-tekstiviestihätänumero.

6) Erityisryhmät. Teleyritykset huolehtivat, että erityisryhmille on tar-jolla matkapuhelinverkon (GSM) päätelaitteita ja palveluita, jotka ovat palvelutasoltaan vähintään yhtä hyviä kuin lankaverkon vastaavat palve-lut.

7) Lopettamisilmoitus. Lankapuhelinpalvelun lopettamisesta ilmoite-taan kuluttajalle vähintään vuotta aikaisemmin.

8) Muut kuin vakituiset asunnot ja toimipaikat. Muualla kuin vaki-tuisissa asunnoissa ja yritysten toimipaikoissa asiakkaille tarjotaan lope-tettavien palveluiden tilalle korvaavia puhelinpalveluita ja vähintään pe-ruspalvelutason laajakaistayhteyksiä kuluttajaviranomaisten ja Viestin-täviraston hyväksymin ehdoin.

9) Hyvitykset. Teleyritys hyvittää kuluttajalle kuluttajaviranomaisten ja Viestintäviraston hyväksymin ehdoin laitteet ja kustannukset, jotka käy-vät tarpeettomiksi lankapuhelinpalvelun tai lankapuhelinverkon kautta tarjotun laajakaistapalvelun lakatessa.

10) Hyvitys langattomaan laajakaistaan siirryttäessä. Tarjotessaan lakkautettavan lankaverkon laajakaistayhteyden tilalle langatonta laaja-kaistapalvelua teleyrityksen on hyvittävä kuluttajaviranomaisten ja

Viestintäviraston hyväksymin ehdoin lisälaitteista ja järjestelyistä kuluttajalle aiheutuvat kustannukset.

11) Laajakaistan nopeus. Laajakaistan peruspalvelutasoksi määritellään koko maassa 1 Mbit/s.

12) Julkisen tuen verkot. Julkisella taloudellisella tuella rakennetut laajakaistayhteydet ylläpidetään teleyritysten tekemien sopimusten mukaisesti.

Aikataulu. Tarpeelliset säädös- ja toimilupamuutokset toteutetaan siten, että ne ovat voimassa 1.1.2009. Jos teleyritykset eivät sitoudu kohtuullisen palvelutason ylläpitämiseen uusien säännösten voimaantuloon saakka, viestintämarkkinalakia esitetään heti muutettavaksi siten, että lankapuhelinpalvelun lopettaminen edellyttää kuluttajalle/asiakkaalle vähintään vuotta aikaisemmin tehtyä ilmoitusta.

Yleispalveluvelvoitteet myös verkkoyrityksille. Erillisenä viestintäpoliittisena toimena esitän harkittavaksi, että yleispalveluvelvoitteet laajennetaan koskemaan myös verkkoyrityksiä.

Yleispalvelun rahoitus. Jos osoittautuu, että yleispalvelun varmistamiseksi välttämättömät toimet johtavat lain mukaisen yleispalvelurahoitukseen, se toteutetaan teleyrityksiltä perittävällä yleispalvelumaksulla tai -verolla.